

tem. Tato skutečnost, jež nesouvisí pouze s tradicí filosofie novověké, ale s tradicí evropské filosofie jako takové, se pak jasně ukazuje právě ve srovnání a v konfrontaci s dílem a texty Emmanuela Levinase, který v návaznosti na vybrané motivy Husserlovy fenomenologie činí právě tělo a lidskou tělesnost prvořadým tématem filosofického myšlení, které je zaměřeno na zkoumání a odkryvání konstitutivních podmínek a základů lidské subjektivity.

Díky společnému východisku všech výše uvedených příspěvků, kterým se stal problém karteziánského substanciálního dualismu těla a mysli, získal program celé konference tematickou jednotu a soudržnost. V průběhu konference tak bylo možno postupně sledovat, nakolik jsou někdejší i současné snahy o překonání dualistického chápání těla a mysli nerozlučně spojeny s karteziánským dědictvím, tzn. s odkazem novověké filosofie.

Robin Pech

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha
pechr@ff.cuni.cz

Zpráva o kolokviu „Sartre, la morale et l’histoire“

Ve dnech 15. a 16. října 2021 se na Univerzitě Paris Nanterre konalo kolokvium nazvané „Sartre, morálka a dějiny“. Cílem této akademické události bylo shromáždit badatele soustředující se na morální problematiku Sartrovy filosofie.

Sartre v závěru svého díla *Bytí a nicota*¹ totiž dospívá k přesvědčení, že jeho ontologie ústí v morální problém, který krátce nastiňuje jako tenzi mezi svobodou a hodnotami. Od roku 1943 se

pak Sartre následně k morální tematice neustále vrací, o čemž svědčí zejména jeho posmrtně publikované *Cahiers pour une morale (Sešity o morálce)*.² Dalším důležitým zdrojem přispívajícím k přesnější formulaci Sartrovy morálky jsou jeho vystoupení na dvou římských konferencích v letech 1961 a 1963. Dosud nepublikované rukopisy jeho zrušené přednášky, která byla naplánována na začátek roku 1965 na Cornellově univerzitě ve Spojených státech,

1 Sartre, J.-P., *L'Être et le néant*. Paris, Gallimard 1943.

2 Sartre, J.-P., *Cahiers pour une morale*. Paris, Gallimard 1983.

rovněž otevírají rozsáhlé pole výzkumu, ve kterém Sartre navazuje na řadu problémů naznačených na konci *Bytí a nicoty*. Sartre napříč těmito texty trvá na tom, že subjektivita se nemůže ani podřídit transcendentní morálce, ani se nechat pohltit vnějšími podmínkami. Kolokvium si tedy kladlo za cíl nejen analyzovat, ale i rozvinout a prohloubit morální problematiku, k níž směřuje jeho filosofie.

Na konferenci vystoupila Elisa Reatová s příspěvkem zabývajícím se pojetím „much“ napříč Sartrovou románovou a filosofickou tvorbou. Hervé Oulc'hen se ve své přednášce zaměřil na pojetí univerzálnosti a odcizených morálních teorií. Chiara Collamatiová položila sobě i přítomným otázku, jakou úlohu hrají v Sartrových textech příklady, které autor uvádí, aby demonstroval svou teorii. Collamatiová přitom vycházela z postulátu, že Sartrovy příklady plní dvojí roli: jednak vystupují jako teoretické příklady a jednak jako skutečný motor jeho etiky. Alexandre Féron ve svém výkladu dovozoval, že pokud jde o etiku, Sartre uvažuje stále jen skrze konkrétní případy, přičemž se tuto tezi pokusil konkrétně demonstrovat na příkladu eseje *Saint Genet*.³ Grégory Cormann se na základě analýzy Sartrova textu „L'enfant et les groupes“ pokusil objasnit genezi a anti-genezi vyjevující Sartrovu morálku. Jean Bourgault se ve svém vystoupení zaměřil na koherenci vývoje Sartrovy morálky, přičemž se soustředil zejmén-

na na otázku, zda Sartrův prvotní koncept autenticity může obstát i v jeho pozdějších textech zarámovaných dějinnou tematikou. Jean-Marc Mouillie hovořil o paradoxu doprovázejícím Sartrůvu morální myšlení, tedy o skutečnosti, že člověk sice je „fundamentální možností“, avšak naplňování morálky se dnes stává nemožným. Hadi Rizk se zaměřil téma opakování a překonávání s ohledem na etickou zkušenost.

Zmíněné kolokvium věnované Jean-Paul Sartrovi bylo v uplynulém akademickém roce již druhou významnou událostí, která se v Paříži konala v souvislosti s jeho filosofií. V měsíci září se totiž na Sorbonně uskutečnilo ještě jiné kolokvium, pořádané tentokrát uskupením „Groupe d'études satriennes“ při L'École Normale Supérieure. Tím se však zájem o Sartrovu filosofii ani zdaleka nevyčerpal. V prosinci proběhlo další kolokvium, v jehož rámci se přítomní badatelé soustředili na téma revue *Les Temps Modernes*, a v lednu pak následovala další sartróvská konference, tentokrát na univerzitě v Liège. Tento bohatý program svědčí o aktuálnosti Sartrova myšlení a neutuchajícím zájmu o jeho filosofii.

Markéta Kiššová

Fakulta filozofická Univerzity Pardubice,
Laboratoire d'études et de recherches sur les
logiques contemporaines de la philosophie,
Université Paris 8
kissova.marketa@seznam.cz

3 Sartre, J.-P., *Saint Genet, comédien et martyr*. Paris, Gallimard 1952.